6. MEKTUP

٦- ﴿ اَلْمَكْتُوبُ السَّادِسُ اِلَى الْمَخْدُومْ زَادَهْ جَامِعِ الْعُلُومِ الْعَقْلِيَّةِ وَالنَّقْلِيَّةِ الْخَواجَهْ مَجْد الدِّين مُحَمَّد مَعْصُومٍ فِى بَيَانِ بَعْضِ اْلاَسْرَارِ الْغَامِضَةِ وَيُفْهَمُ مِنْهَا وَجْهُ كَوْنِهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَأْمُورًا بِاتِّبَاعِ مِلَّةِ اِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ ﴾

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسَلاَمٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى اَظُنُّ اَنَّ الْمَقْصُودَ مِنْ خَلْقِى هُوَ أَنْ تَكُونَ الْوَلاَيَةُ الْمُحَمَّدِيَّةُ مُنْصَبِغَةً بِالْوَلاَيَةِ الاِبْرَاهِيمِيَّةِ عَلَيْهِمَا الصَّلاَةُ وَالتَّحِيَّةُ وَاَنْ يَمْتَزِجَ حُسْنُ مَلاَحَةِ هَذِهِ الْوَلاَيَةِ بِجَمَالِ صَبَاحَةِ تِلْكَ الْوَلاَيَةِ قَدْ وَرَدَ فِى الْحَدِيثِ "اَخِى يُوسُفُ اَصْبَحُ وَاَنَا اَمْلَحُ" وَاَنْ يَبْلُغَ مَقَامُ الْمَحْبُوبِيَّةِ الْمُحَمَّدِيَّةِ بِهَذَا الاِنْصِبَاغِ دَرَجَةً عُلْيَا وَيُشْبِهُ اَنْ يَكُونَ الْمَقْصُودُ مِنَ اْلاَمْرِ بِاتِّبَاعِ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ حُصُولَ هَذِهِ الدَّوْلَةِ الْعُظْمَى وَاَنَّ طَلَبَ الصَّلَوَاتِ وَالْبَرَكَاتِ الْمُمَاثِلَتَيْنِ لِصَلَوَاتِ إِبْرَاهِيمَ وَبَرَكَاتِهِ عَلَى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ اِنَّمَا هُوَ لاَجْلِ هَذَا الْغَرَضِ وَالْمَلاَحَةُ وَالصَّبَاحَةُ كِلْتَاهُمَا مُنْبِئَتَانِ عَنْ حُسْنِ الذَّاتِ تَعَالَتْ وَتَقَدَّسَتْ مِنْ غَيْرِ مَزْجِ الصِّفَاتِ وَلَكِنَّ حُسْنَ الصِّفَاتِ وَالاَفْعَالِ وَالْآثَارِ كُلُّهَا مُسْتَفَادٌ مِنْ حُسْنِ الصَّبَاحَةِ الْكَثِيرَةِ الْبَرَكَةِ وَحُسْنُ الْمَلاَحَةِ اَنْسَبُ بِحَضْرَةِ اْلاِجْمَالِ وَكَأَنَّ الْمَلاَحَةَ مَرْكَزٌ لِلْحُسْنِ وَالصَّبَاحَةَ دَائِرَةُ ذَلِكَ الْمَرْكَزِ وَكَمَا اَنَّ فِى حَضْرَةِ الذَّاتِ بَسَاطَةً كَذَلِكَ فِيهَا وُسْعَةٌ أَيْضًا وَلَيْسَتْ تِلْكَ الْبَسَاطَةُ وَالْوُسْعَةُ مِمَّا يَجِيءُ فِى فَهْمِنَا وَمَا ذَلِكَ اْلاِجْمَالُ وَالتَّفْصِيلُ مِمَّا يُدْرَكُ بِادْرَاكِنَا "**لاَ تُدْرِكُهُ اْلاَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ اْلاَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ**" وَالْبَسَاطَةُ وَالْوُسْعَةُ اللَّتَانِ نُثْبِتُهُمَا فِى حَضْرَةِ الذَّاتِ كُلٌّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا مُتَمَايِزَةٌ عَنِ اْلاُخْرَى لاَ اَنَّهَا عَيْنُ اْلاُخْرَى كَمَا ظَنَّ الْبَعْضُ وَاَمَّا التَّمَيُّزُ الَّذِى هُوَ ثَابِتٌ فِى تِلْكَ الْمَرْتَبَةِ بَيْنَ اْلاَنْبِيَاءِ فَهُوَ خَارِجٌ عَنْ حِيطَةِ ادْرَاكِنَا وَبَعِيدٌ عَنْ دَائِرَةِ اَفْهَامِنَا فَتَكُونُ الصَّبَاحَةُ وَالْمَلاَحَةُ أَيْضًا مُتَمَايِزَتَانِ فِى تِلْكَ الْمَرْتَبَةِ وَتَكُونُ أَحْكَامُ كُلٍّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا مُغَايِرَةً لِأَحْكَامِ اْلاُخْرَى فَعُلِمَ اَنَّ الْمَقْصُودَ الَّذِى كُنْتُ فَهِمْتُهُ مِنْ خَلْقِى قَدْ حَصَلَ

وَمَسْئُولُ الْف سَنَة صَارَ مَقْرُونًا بِالْاِجَابَة اَلْحَمْدُ لله الَّذِى جَعَلَنِى صِلَةً بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ وَمُصْلِحًا بَيْنَ الْفِئَتَيْنِ اَكْمَلَ الْحَمْدِ عَلَى كُلِّ حَالٍ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَيْرِ الْأَنَامِ وَعَلَى إِخْوَانِهِ الْكِرَامِ مِنَ الْاَنْبِيَاءِ وَالْمَلَائِكَةِ الْعِظَامِ وَلَمَّا صَارَتِ الصَّبَاحَةُ أَيْضًا مُتَلَوِّنَةً بِلَوْنِ الْمَلَاحَةِ لَا جَرَمَ حَصَلَتِ الْوُسْعَةُ لِمَقَامِ الْخُلَّةِ الْاِبْرَاهِيمِيَّةِ أَيْضًا وَنَالَ الْمُحِيطُ حُكْمَ الْمَرْكَزِ أَيْضًا (**يَنْبَغِى أَنْ يُعْلَمَ**) اَنَّ لِمَقَامِ الْمَحَبَّةِ مُنَاسَبَةً بِمَرْتَبَةِ الْمَلَاحَةِ وَلِمَقَامِ الْخُلَّةِ بِمَرْتَبَةِ الصَّبَاحَةِ وَفِى الْمَحَبَّةِ كَانَتِ الْمَحْبُوبِيَّةُ الصِّرْفَةُ نَصِيبَ خَاتَمِ الرُّسُلِ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَالْمُحِبِّيَّةُ الْخَالِصَةُ مَخْصُوصَةً بِكَلِيمِ اللهِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَفِى الْخَلِيلِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ نِسْبَةُ الْجَلِيسِيَّةِ وَالنَّدِيمِيَّةِ وَكُلٌّ مِنَ الْمُحِبِّ وَالْمَحْبُوبِ غَيْرُ الْجَلِيسِ وَالنَّدِيمِ وَلِكُلٍّ وَاحِدٍ مِنْهَا نِسْبَةٌ عَلَى حِدَةٍ وَلَمَّا كَانَ هَذَا الْفَقِيرُ مُرَبًّى بِالْوَلَايَةِ الْمُحَمَّدِيَّةِ وَالْوَلَايَةِ الْمُوسَوِيَّةِ عَلَى صَاحِبَيْهِمَا الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَالتَّحِيَّةُ كَانَ لَهُ مَوْطِنٌ وَمَسْكَنٌ فِى مَقَامِ الْمَلَاحَةِ وَنِسْبَةُ الْمَحْبُوبِيَّةِ غَالِبَةٌ فِيهِ بِوَاسِطَةِ مَحَبَّتِهِ لِلْوَلَايَةِ الْمُحَمَّدِيَّةِ عَلَى صَاحِبِهَا الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَالتَّحِيَّةُ وَنِسْبَةُ الْمُحِبِّيَّةِ مَسْتُورَةٌ وَمَغْلُوبَةٌ (**اَيُّهَا الْوَلَدُ**) اعْلَمْ اَنَّهُ مَعَ وُجُودِ هَذِهِ الْمُعَامَلَةِ الَّتِى هِىَ مَرْبُوطَةٌ بِخِلْقَتِى اُحِيلَتْ عَلَى مُعَامَلَةٍ اُخْرَى أَيْضًا عَظِيمَةٍ وَلَيْسَ الْمَقْصُودُ مِنْ وُجُودِى الْمَشِيخَةَ وَالْمُرِيدِيَّةَ وَتَكْمِيلَ الْخَلْقِ وَاِرْشَادَهُمْ وَهَذِهِ الْمُعَامَلَةُ غَيْرُ تِلْكَ الْمُعَامَلَةِ وَفِى ضِمْنِ هَذِهِ الْمُعَامَلَةِ يَأْخُذُ الْفَيْضَ كُلُّ مَنْ لَهُ مُنَاسَبَةٌ وَاِلَّا لَا وَمُعَامَلَةُ التَّكْمِيلِ وَالْاِرْشَادِ بِالنِّسْبَةِ اِلَى هَذِهِ الْمُعَامَلَةِ كَاَنَّهَا اَمْرٌ مَطْرُوحٌ فِى الطَّرِيقِ وَلِدَعْوَةِ الْاَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ بِالنِّسْبَةِ اِلَى مُعَامَلَاتِهِمُ الْبَاطِنِيَّةِ هَذَا الْحُكْمُ بِعَيْنِهِ وَمَنْصِبُ النُّبُوَّةِ وَاِنْ كَانَ مَخْتُومًا وَلَكِنْ لِكُمَّلِ تَابِعِى الْاَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ نَصِيبٌ مِنْ كَمَالَاتِ النُّبُوَّةِ وَخَصَائِصِهَا بِطَرِيقِ التَّبَعِيَّةِ وَالْوِرَاثَةِ.

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup, İmam-ı Rabbanî'nin oğlu, aklî ve naklî ilimlerin menbaı Hace Mecdüddin Muhammed Masum'a gönderilmiştir. İmam-ı Rabbanî bu mektupta, anlaşılması zor bazı sırları açıklamaktadır. Bu açıklamalar sayesinde Sevgili Peygamberimiz'in İb-

rahim'in (aleyhisselam) milletine tabi olmakla emr olunmasının hikmeti anlaşılmaktadır.

Allah'a hamd, peygamberlerine salâttan sonra öyle zannediyorum ki, benim yaratılmamdaki maksat, Velayet-i Muhammediyyenin Velayet-i İbrahimiyyenin rengine bürünmesi ve birinin melâhat/sevimliliğiyle diğerinin sabâhat/parlaklığının bir araya getirilmesi ve böylece sevgili Peygamberimiz'e ait sevilmişlik makamının en üstün dereceye yükselmesidir. (Allah Teâla her ikisine de salat ve selam etsin). Nitekim bir hadiste Peygamberimiz'in, *"Yusuf benden daha parlak yüzlüdür. Fakat ben ondan daha sevimliyimdir"*[123] dediği nakledilmektedir. Belki de İbrahim'in (aleyhisselam) milletine tabi olmak yönündeki ilahî emirle bu büyük nimetin elde edilmesi hedeflenmektedir. Yine ["Salli" ve "Bârik" dualarında] İbrahim'in (aleyhisselam) salâtına ve bereketine eşit bir salât ve bereket talep edilmesi bu amaca binaendir.

Söz konusu Melâhat ve Sabâhat sıfatlar karışmaksızın Allah'ın yalın zatının güzelliğinden haber vermektedir. Bununla birlikte sıfatların, fiillerin ve asarın güzelliği bütünüyle bereketi çok olan Sabâhat güzelliğinden alınmıştır. Melahat güzelliği ise icmal makamına münasiptir. Bir bakıma Melâhat güzelliğin merkez noktası, Sabâhat ise bu nokta etrafındaki daire gibidir.

Zat makamında yalınlık bulunduğu gibi bir genişlik de bulunmaktadır. Fakat bu yalınlık ve genişlik bizim anladığımız manada değildir. Bunun gibi sözünü ettiğimiz icmal ve tafsil de bizim anladığımız şekliyle değildir. *"Onu gözler idrak edemez. Fakat o gözleri idrak eder. O latif ve habirdir."* (Enam, 103). Zat makamında bulunduğunu söylediğimiz yalınlık ve genişlik bazılarının zannettiği gibi birbirlerinin aynısı değil, birbirlerinden farklı şeylerdir. Bu mertebede peygamberler arasındaki farklılık ise bizim anlama sınırlarımızın ötesindedir. Bu bakımdan sabâhat ve melâhat da bu mertebede birbirlerinden farklıdır ve bunların her birinin hükmü de farklıdır. Böylece bilinmiş oldu ki benim yaratılışımdaki maksat gerçekleşmiş ve bin sene sonrasına dair istek kabul edilmiştir. Beni iki deniz arasında bağ ve iki topluluğun arasını düzeltici kılan Allah'a, her hal üzere en kamil manada hamd olsun. Salat ve selam insanların en hayırlısına, onun kardeşleri olan diğer peygamberlere ve büyük melekler üzerine olsun.

Sabahat da melahatin rengine büründüğü için şüphesiz İbrahim'e (aleyhisselam) ait dostluk makamında da bir genişleme olmuş ve böylece

[123] Ulaşabildiğimiz kaynaklarda bu hadisin kaynağına rastlayamadık. Mektubat'ın hamişinde yer alan tahriç notlarında bu rivayetin, Muhaddis Şeyh Abdulhak ed-Dehlevî'nin "Medaricü'n-Nübüvve" adlı kitabında kaynağı belirtilmeksizin nakledildiği bildirilmektedir.

daireye merkezinin hükmü verilmiştir. Şunun bilinmesi gerekir ki muhabbet makamının melahatla, dostluk makamının da sabahatla alakası vardır. Muhabbet makamında mahza mahbubiyyet/sevilme Son Peygamberin (aleyhisselam) nasibidir. Halis muhibbiyyet/sevme de Allah'la konuşan Musa'nın (aleyhisselam) nasibidir. İbrahim'de de (aleyhisselam) celîslik ve nedîmlik nisbeti vardır. Sevilen ve sevenin her biri celis ve nedimden ayrıdır. Bunların her biri için başlı başına bir nispet bulunmaktadır.

Bu fakir hem Velayet-i Muhammediyye ve hem de Velayet-i Mûseviyyeyle terbiye olunduğu için onun melâhat makamından bir yeri vardır. Fakat Velayet-i Muhammediyyeye olan muhabbeti vasıtasıyla ondaki mahbubiyyet nisbeti daha fazladır. Bu bakımdan muhibbiyyet nispeti biraz kapalı ve sönük kalmaktadır. (Allah'ın salat ve selamı bu peygamberlerin üzerine olsun.)

Ey oğlum! Benim yaratılışıma bağlanan bu işle beraber bana büyük bir iş daha havale edilmiştir. Benim varlığımdan maksat şeyhlik, müritlik veya halkı irşad ve kemale erdirmek değildir. Bu muamele anlatmak istediğim muamelenin dışındadır. Bu muamele sayesinde münasebeti olan herkes feyiz almakta, münasebeti olmayan alamamaktadır. Bu muameleye nispetle tekmil ve irşat muamelesi yola atılmış çerçöp kabilindendir. Batınî muamelelerinin karşısında peygamberlerin davetinin yeri de aynen bunun gibidir. Peygamberlik makamı her ne kadar sona ermiş olsa da, kendilerine bağlılıkları ve veraset yoluyla, peygamberlerin kamil tabileri için de nübüvvetin kemâlâtından ve özelliklerinden pay bulunmaktadır.

KELİME ANLAMI

6. <اَلْمَكْتُوبُ السَّادِسُ Altıncı mektup *(Kime gönderilmiştir?)* **اِلَى الْمَخْدُومْ زَادَهْ Mahdumzâde, oğlu جَامِعِ الْعُلُومِ الْعَقْلِيَّةِ وَالنَّقْلِيَّةِ Aklî ve nakli ilimleri toplayan اَلْخَواجَهْ مَجْدِ الدِّينِ مُحَمَّدِ مَعْصُومِ Hâce, Mecduddin, Muhammed Masum** *(Mektup ne hakkındadır?)* **فِى بَيَانِ بَعْضِ الْاَسْرَارِ الْغَامِضَةِ Bazı anlaşılması zor sırların beyanı hakkındadır وَيُفْهَمُ مِنْهَا Ve o sırlardan anlaşılıyor** *(Ne?)* **وَجْهُ كَوْنِهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ Peygamberimiz (s.a.v.)'in olma yönü** *(Ne olma?)* **مَأْمُورًا Emredilmiş** *(Ne ile?)* **بِاتِّبَاعِ مِلَّةِ اِبْرَاهِيمَ İbrahim (a.s.)'in milletine tabi olmakla عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ Ona salat-u selam olsun >**

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ Hamd Allah'a وَسَلَامٌ Selam ise عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى Onun seçtiği kullarına

olsun أَظُنُّ Zannediyorum ki; أَنَّ الْمَقْصُودَ مِنْ خَلْقِى Yaratılmamdan maksat *(Nedir?)* هُوَ أَنْ تَكُونَ الْوَلَايَةُ الْمُحَمَّدِيَّةُ O (maksat) Velâyet-i Muhammediye'nin olmasıdır *(Ne olması?)* عَلَيْهِمَا الصَّلَاةُ وَالتَّحِيَّةُ مُنْصَبِغَةً Boyanmış *(Ne ile?)* بِالْوَلَايَةِ الْاِبْرَاهِيمِيَّةِ Velayet-i İbrahimiyye ile Salât ve tahiyye ikisine olsun *(Yaratılmamda ki maksat daha nedir?)* وَأَنْ يَمْتَزِجَ حُسْنُ مَلَاحَةِ هَذِهِ الْوَلَايَةِ Bu velayetin sevimliliğine ait güzelliğinin karışmasıdır *(Ne ile?)* بِجَمَالِ صَبَاحَةِ تِلْكَ الْوَلَايَةِ Şu velayetin parlaklığı ile قَدْ وَرَدَ فِى الْحَدِيثِ Hadisi şerifte geçti ki, أَخِى يُوسُفُ أَصْبَحُ Kardeşim Yusuf parlak yüzlüdür وَأَنَا أَمْلَحُ Ben ise daha sevimliyim *(O maksat daha nedir?)* وَأَنْ يَبْلُغَ Ulaşmasıdır *(Neyin?)* مَقَامُ الْمَحْبُوبِيَّةِ الْمُحَمَّدِيَّةِ Muhammedi mahbubiyet makamının *(Ne ile ulaşması?)* بِهَذَا الْاِنْصِبَاغِ Şu boyanma ile *(Nereye ulaşmasıdır?)* دَرَجَةً عُلْيَا Yüksek bir dereceye وَيُشْبِهُ Ve mümkündür *(Ne?)* أَنْ يَكُونَ Olması *(Neyin?)* الْمَقْصُودُ مِنَ الْاَمْرِ Emirden maksadın *(Ne ile emir?)* بِاتِّبَاعِ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ İbrahim (a.s.)'in milletine tabi olmakla عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ Ona salat-u selam olsun *(Maksadın ne olması mümkündür?)* وَأَنَّ طَلَبَ حُصُولَ هَذِهِ الدَّوْلَةِ الْعُظْمَى Bu büyük devletin meydana gelmesi الْمُمَاثَلَتَيْنِ الصَّلَوَاتِ وَالْبَرَكَاتِ Salâvat ve bereketlerin istenmesi *(Öyle salâvat ve bereketler ki;)* لِصَلَوَاتِ إِبْرَاهِيمَ وَبَرَكَاتِهِ İbrahim (a.s.)'in salâvat ve bereketlerine eşit olan عَلَى نَبِيِّنَا Peygamberimize ve ona وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ Salat-u selam olsun إِنَّمَا هُوَ O sadece لِاَجْلِ هَذَا الْغَرَضِ Bu maksattan dolayıdır وَالْمَلَاحَةُ وَالصَّبَاحَةُ كِلْتَاهُمَا Sevimlilik ve parlaklık *(Nedirler?)* مُنْبِئَتَانِ Haber verirler *(Neden?)* عَنْ حُسْنِ الذَّاتِ تَعَالَتْ وَتَقَدَّسَتْ Mukaddes ve Yüce olan zatın güzelliğinden *(Nasıl?)* مِنْ غَيْرِ مَزْجِ الصِّفَاتِ Sıfatlar karışmaksızın وَلَكِنَّ حُسْنَ الصِّفَاتِ وَالْاَفْعَالِ وَالْآثَارِ كُلِّهَا Fakat sıfat, eser ve fiillerin hepsinin güzelliği *(Nedir?)* مُسْتَفَادٌ Alınmıştır *(Nereden?)* مِنْ حُسْنِ الصَّبَاحَةِ Sabâhatin güzelliğinden *(Öyle sabahat ki;)* الْكَثِيرَةِ الْبَرَكَةِ Bereketi çok وَحُسْنُ الْمَلَاحَةِ Melahatin güzelliği ise أَنْسَبُ بِحَضْرَةِ الْاِجْمَالِ İcmal makamına daha münasiptir وَكَأَنَّ الْمَلَاحَةَ Sanki melahat مَرْكَزٌ لِلْحُسْنِ Güzelliğin merkezi وَالصَّبَاحَةَ Sabahat da دَائِرَةُ ذَلِكَ الْمَرْكَزِ Bu merkezin etrafındaki dairedir وَكَمَا أَنَّ فِى حَضْرَةِ الذَّاتِ Ve Zat makamında bulunduğu gibi *(Ne?)* بِسَاطَةٌ Yalınlık وَسْعَةٌ أَيْضًا Genişlik de كَذَلِكَ فِيهَا Aynı şekilde orada vardır *(Ne?)* وَلَيْسَتْ Ama değildir *(Ne?)* تِلْكَ الْبِسَاطَةُ وَالْوُسْعَةُ Bu yalınlık ve genişlik *(Neden değildir?)* مِمَّا يَجِيءُ فِى فَهْمِنَا Aklımıza gelen şeylerden وَمَا ذَلِكَ الْاِجْمَالُ وَالتَّفْصِيلُ Bu

za gelen şeylerden وَمَا ذَلِكَ الاِجْمَالُ وَالتَّفْصِيلُ Bu (yukarda geçen) icmal ve tafsil değildir *(Neden değildir?)* مِمَّا يُدْرَكُ بِادْرَاكِنَا İdrakimizle anlaşılan şeylerden لاَ تُدْرِكُهُ Onu idrak edemez *(Ne?)* الاَبْصَارُ Gözler وَهُوَ يُدْرِكُ الاَبْصَارَ O Gözleri idrak eder وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ O latif ve habirdir وَالْبَسَاطَةُ وَالْوُسْعَةُ اللَّتَانِ Öyle yalınlık ve genişlik ki; نُثْبِتُهُمَا Biz ikisini de ispat ediyoruz *(Nerede?)* فِى حَضْرَةِ الذَّاتِ Hazreti Zat'ta كُلٌّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا Bu ikisinden her biri *(Nedir?)* مُتَمَايِزَةٌ Ayrıdır *(Neden?)* عَنِ الاُخْرَى Diğerinden لاَ عَيْنُ الاُخْرَى Biri diğerinin aynısı değildir كَمَا ظَنَّ الْبَعْضُ Bazılarının zannettiği gibi وَأَمَّا التَّمَيُّزُ أَنَّهَا Fakat ayrışıma gelince الَّذِى هُوَ ثَابِتٌ Ki, o sabittir *(Nerede?)* فِى تِلْكَ الْمَرْتَبَةِ Bu mertebede *(Ne arasında?)* بَيْنَ الاَنْبِيَاءِ Peygamberler arasında فَهُوَ خَارِجٌ İşte o dışındadır *(Neyin dışındadır?)* عَنْ حِيطَةِ ادْرَاكِنَا İdrak sahamızın وَبَعِيدٌ Ve uzaktır *(Neden?)* عَنْ دَائِرَةِ اَفْهَامِنَا Anlayış dairemizden فَتَكُونُ الصَّبَاحَةُ وَالْمَلاَحَةُ أَيْضًا Dolayısıyla sabahat ve melahat olur *(Ne olur?)* مُتَمَايِزَتَانِ Ayrılmış *(Nerede?)* فِى تِلْكَ الْمَرْتَبَةِ Bu mertebede وَتَكُونُ لأَحْكَامِ أَحْكَامُ كُلٍّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا Ve her birinin hükmü olur *(Ne olur?)* مُغَايِرَةً Zıt *(Neye zıt?)* الاُخْرَى Diğerinin hükümlerine فَعُلِمَ Böylece bilindi ki; اَنَّ الْمَقْصُودَ Kastedilen şey الَّذِى كُنْتُ فَهِمْتُهُ Ki ben, onu anlamıştım *(Neden kastedilen?)* مِنْ خَلْقِى Yaratılmamdan (kastedilen şey) قَدْ حَصَلَ Hasıl oldu وَمَسْئُولُ اَلْفِ سَنَةٍ Ve bin senedir istenilen şey صَارَ مَقْرُونًا بِالاِجَابَةِ İcabete layık oldu اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ Allah'a hamd olsun الَّذِى جَعَلَنِى صِلَةً Ki, beni bağlayıcı kıldı *(Neyi?)* بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ İki deniz arasını *(Daha ne kıldı?)* وَمُصْلِحًا بَيْنَ الْفِئَتَيْنِ Ve iki toplumun arasını düzeltici *(Allah'a nasıl hamd olsun?)* اَكْمَلَ الْحَمْدِ Hamdin en kamili ile عَلَى كُلِّ حَالٍ Ve her halde وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ Salat-u selam olsun *(Kime?)* عَلَى خَيْرِ الأَنَامِ İnsanların en hayırlısına وَعَلَى إِخْوَانِهِ الْكِرَامِ Kıymetli kardeşlerine *(Kimden?)* مِنَ الاَنْبِيَاءِ وَالْمَلاَئِكَةِ الْعِظَامِ Peygamberler ve büyük meleklerden وَلَمَّا صَارَتِ الصَّبَاحَةُ أَيْضًا مُتَلَوِّنَةً Ne zaman ki sabahat da boyandı *(Ne ile?)* بِلَوْنِ الْمَلاَحَةِ Melâhatın rengi ile حَصَلَتْ لاَ جَرَمَ الْوُسْعَةُ Şüphesiz genişlik meydana geldi *(Ne için?)* لِمَقَامِ الْخُلَّةِ الاِبْرَاهِيمِيَّةِ أَيْضًا İbrahimî hullet makamı için وَنَالَ الْمُحِيطُ Kaplayan (ki merkezi içine alan daire) de nail oldu *(Neye?)* حُكْمَ الْمَرْكَزِ أَيْضًا Merkezin hükmüne (يَنْبَغِى أَنْ يُعْلَمَ) Bilinmelidir ki; اَنَّ لِمَقَامِ الْمَحَبَّةِ Muhabbet makamı için vardır *(Ne?)* مُنَاسَبَةً Münasebet *(Ne ile?)* بِمَرْتَبَةِ الْمَلاَحَةِ Melahat makamı ile وَلِمَقَامِ الْخُلَّةِ Hullet makamı için de münasebet vardır *(Ne ile?)* بِمَرْتَبَةِ

makamı ile بِمَرْتَبَةِ الصَّبَاحَةِ (Ne ile?) Hullet makamı için de münasebet vardır وَلِمَقَامِ الْخُلَّةِ Sabahat makamı ile وَفِى الْمَحَبَّةِ Muhabbet makamında كَانَتِ الْمَحْبُوبِيَّةُ الصِّرْفَةُ Sırf mahbubiyet oldu (Ne oldu?) نَصِيبَ خَاتَمِ الرُّسُلِ Peygamberlerin sonuncusunun nasibi عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمُ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ Ona ve diğerlerine salat-u selam olsun وَالْمُحِبِّيَّةُ الْخَالِصَةُ Halis muhibiyet de مَخْصُوصَةٌ بِكَلِيمِ اللهِ Musa (a.s.)'a ait oldu عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ Ona salat-u selam olsun وَفِى الْخَلِيلِ İbrahim (a.s.) da vardır عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ Ona salat-u selam olsun (Ne vardır?) نِسْبَةُ الْجَلِيسِيَّةِ وَالنَّدِيمِيَّةِ Arkadaş ve dost olma nispeti وَكُلٌّ مِنَ الْمُحِبِّ وَالْمَحْبُوبِ Seven ve sevilenden her biri (Nedir?) غَيْرُ الْجَلِيسِ وَالنَّدِيمِ Arkadaş ve dosttan başkadır وَلِكُلٍّ وَاحِدٍ مِنْهَا Ve bu makamlardan her biri için vardır (Ne?) نِسْبَةٌ عَلَى حِدَةٍ Başlı başına bir nispet وَلَمَّا كَانَ هَذَا الْفَقِيرُ Ne zaman ki bu fakir oldu (Ne oldu?) مُرَبًّى Terbiye edilmiş (Ne ile?) بِالْوَلاَيَةِ الْمُحَمَّدِيَّةِ Velâyet-i Muhammediyye ile (Daha ne ile?) وَالْوَلاَيَةِ الْمُوسَوِيَّةِ Velayet-i Museviyye ile عَلَى صَاحِبَيْهِمَا الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَالتَّحِيَّةُ İki makamın da sahiplerine salat-u selam ve tahiyye olsun كَانَ لَهُ مَوْطِنٌ وَمَسْكَنٌ فِى مَقَامِ الْمَلاَحَةِ Onun melahat makamında yeri ve makamı oldu وَنِسْبَةُ الْمَحْبُوبِيَّةِ Mahbubiyet nispeti غَالِبَةٌ فِيهِ (Nedir?) Onda daha fazladır (Ne ile fazladır?) بِوَاسِطَةِ مَحَبَّتِهِ Muhabbeti vasıtasıyla (Neye muhabbeti?) لِلْوَلاَيَةِ الْمُحَمَّدِيَّةِ Velayet-i Muhammediyye'ye عَلَى صَاحِبِهَا O velayetin sahibine اَلصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَالتَّحِيَّةُ Salat-u selam ve tahiyye olsun وَنِسْبَةُ الْمُحِبِّيَّةِ Muhibbiyyet nispeti ise مَسْتُورَةٌ Örtülmüş وَمَغْلُوبَةٌ Ve mağluptur (أَيُّهَا الْوَلَدُ) Ey evlat! اِعْلَمْ Bilesin ki; أَنَّهُ مَعَ وُجُودِ هَذِهِ الْمُعَامَلَةِ Her ne kadar bu muamele var olsa da الَّتِى Öyle muamele ki; هِىَ مَرْبُوطَةٌ بِخِلْقَتِى O, benim yaratılmama bağlanmıştır أُحِيلَتْ عَلَى مُعَامَلَةٍ أُخْرَى أَيْضًا عَظِيمَةٍ Bu muamele de başka bir büyük muameleye havale edildi وَلَيْسَ الْمَقْصُودُ مِنْ وُجُودِى Benim varlığımdan maksat değildir (Ne?) اَلْمَشِيخَةَ وَالْمُرِيدِيَّةَ Şeyhlik ve müritlik (Daha?) وَتَكْمِيلَ الْخَلْقِ وَاِرْشَادَهُمْ İnsanları kemale erdirmek ve onları irşad etmek وَهَذِهِ الْمُعَامَلَةُ غَيْرُ تِلْكَ الْمُعَامَلَةِ Bu iki muamele birbirinden farklıdır وَفِى ضِمْنِ هَذِهِ الْمُعَامَلَةِ Bu ikinci muamelenin içinde يَأْخُذُ الْفَيْضَ Feyzi alır (Kim?) كُلُّ مَنْ لَهُ مُنَاسَبَةٌ Münasebeti olan herkes وَاِلاَّ Eğer münasebeti yoksa لاَ Feyiz alamaz وَمُعَامَلَةُ التَّكْمِيلِ وَالْاِرْشَادِ İrşad ve kemale erdirme muamelesi بِالنِّسْبَةِ اِلَى هَذِهِ الْمُعَامَلَةِ Bu muameleye

(Nedir?) كَأَنَّهَا اَمْرٌ مَطْرُوحٌ فِى الطَّرِيقِ Sanki yola atılmış çerçöp gibidir وَلِدَعْوَةِ
eygamberlerin daveti için vardır عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ Onlara salat-u selam
e nispetle?) بِالنِّسْبَةِ اِلَى مُعَامَلَاتِهِمُ الْبَاطِنِيَّةِ Bâtınî muamelelerine nispetle (Ne vardır?)
هَذَا ال Aynen bu hüküm vardır وَمَنْصِبُ النُّبُوَّةِ Peygamberlik Makamı وَاِنْ كَانَ
Her ne kadar bitmiş olsa da وَلَكِنْ لِكُمَّلِ تَابِعِى الْاَنْبِيَاءِ Ancak peygamberlerin
ileri için vardır عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ Onlara salat-u selam olsun (Ne vardır?)
y (Neden?) مِنْ كَمَالَاتِ النُّبُوَّةِ Nübüvvetin kemâlâtinden (Daha neden?) وَخَصَائِصِهَا
klerinden (Nasıl vardır?) بِطَرِيقِ التَّبَعِيَّةِ وَالْوِرَاثَةِ Tâbi ve vâris olma yoluyla.

nispetle *(Nedir?)* كَأَنَّهَا اَمْرٌ مَطْرُوحٌ فِى الطَّرِيقِ Sanki yola atılmış çerçöp gibidir وَلِدَعْوَةِ الْاَنْبِيَاءِ Peygamberlerin daveti için vardır عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ Onlara salat-u selam olsun *(Neye nispetle?)* بِالنِّسْبَةِ اِلَى مُعَامَلَاتِهِمُ الْبَاطِنِيَّةِ Bâtınî muamelelerine nispetle *(Ne vardır?)* وَاِنْ كَانَ هَذَا الْحُكْمُ بِعَيْنِهِ Aynen bu hüküm vardır وَمَنْصِبُ النُّبُوَّةِ Peygamberlik Makamı مَخْتُومًا Her ne kadar bitmiş olsa da وَلَكِنْ لِكُمَّلِ تَابِعِى الْاَنْبِيَاءِ Ancak peygamberlerin kamil tabileri için vardır عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ Onlara salat-u selam olsun *(Ne vardır?)* نَصِيبٌ Pay *(Neden?)* مِنْ كَمَالَاتِ النُّبُوَّةِ Nübüvvetin kemâlâtinden *(Daha neden?)* وَخَصَائِصِهَا Ve özelliklerinden *(Nasıl vardır?)* بِطَرِيقِ التَّبَعِيَّةِ وَالْوِرَاثَةِ Tâbi ve vâris olma yoluyla.